

Men nej! — förgäfwes denna tunga
 En enda dråppa mer förmår
 Hon knappast hwäser fram Gutär = = =
 Gden fjölden updr blod och lunga
 Och benen domna i min bädd
 Min hand blir is, min näsa watten
 Min fot en klump = = = och hela natten
 Regerar själen yr och rädd.

Ja, där som fordom på min kista
 En grön och skymlig flaska stog
 Står nu en skål från Silljans krog
 Med blott wäsla til mit sista
 Och hafwer soppa i et stop,
 Et Turkiskt papper med Jalappa
 En piller burck, min gamla kapp
 Bli bo = uppteckning altihop.

Anmärckning wid Fria Samhällens upkomst *)

Tyranniet är alltid uphofwet til frihetens lif hos et modigt Folk. Undertryckta efter at hafwa warit fria, hafwa de gripit til wapen = mot deras Tyranner; De hafwa trotsat döden, för at affkudda sig wäldets ol; med mycket Hjeltemod och beständighet hafwa de åter blifwit fria. Pyckeliga då, om sjelfswäld ej inritar sig, om Goda Lagar stadga deras styrelse och drifwa tillbaka de oenighets ordsaker som härstyta utaf sakens natur eller Politiska händelser.

*) Insändt.

N:o 57 utkommer den 3 Julii.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag - Bladet:
Wälsignade Tryck - Friheten.

Andra Skåcken,

N:o 57.

Stockholm den 3 Julii 1782.

En Sommar natt *)

Tråd fram Du nattens Gud at Solens lågor dämpa
Bjud Stjernan på din Sky mot morgonrädnan kämpa
Öfr ljunna böljan kall
Slut ögats förlåt til, kom lindra qual och krämpa
Och blodets ångst och swell.

Ditt täcke skymmer allt — beträcktom Floras gårdar
Hur skönsta högder syns som mörcka grifte wårdar
Dår Korsh och spetsar stå,
En Turtur dufwa gnyr, Mullwador, Demar, Wårdar
Ur sina kamrar gå.

Wid fjällan är allt tyst, knapt rör sig mygg och myra
Når mot des klara djup Timantes i sin yra
Bespeglar månans flot,
På grenen af en Alm Alexis hängt sin lyra
Och slumrat wid des fot.

Dår ligger faret skjult och watten-kannan lufa
Ej syns en enda hand i något fjärl ingjuta

Sig

*) Poëm som jag öfverkommit och som rör en så origenel författare som
aldrig behöfwer låna utan af naturen. Utgif.

Sig hunden lagt i ring
 Förbi i tysta språng sig hararne framskjuta
 Och stacka fältet kring.

En sitter Vårkan tyst, sin gröna dörr tilltärper
 I Råg skyln någon gång den swarta foglen knäpper
 Wid Syrshans fråna ljud
 Helt lågt syns Swalans flygt, när Pan des wingar släpper
 Til regnets sjörebud.

Ur gråset skymtar fram Ringblomman och blåsippan
 Just där sås Arlan sprang — den skogens Klippertippan
 Med sina snabba tripp
 Hör Sparfvens spåda qwal och ungarna på klippan
 Rip — Rip — Rip — Rip. Rip — Rip —

Kring Nattens Majestat sig alt i dwala säncker
 Mot rådnan af et måln en aldrig Urna blåncker.
 Uppå en Attehögd
 Bland drakar där på gods, bland blöf och dyra skjäncker
 Sig Plato sagta smög.

Nu råder nattens Gud och ögat will sig luta
 Lågg bort din pipa Pan, Alexis tag din luta
 Och sjung i skogens hwalv.
 Cycloper! Fauner! Tyst — hålt upp at tjuta
 Wid storm och jorda skalf.

Ej spådoms foglen må Augurens anda willa
 Bjud tystnad up i skyn, bjud Neptun at bli stilla
 Och Thetis hålla mund
 Befall at klippans spets må tysta floder spilla
 På denna dyra stund.

Tillåt Sirenen ej wid stranden sig få lisa
 Bryt Cupidoneas arm som slingrar hennes trösa

Och grumlar flod och ålf
 Må Sunnanvädret knapt den minsta ilning röja
 Apollo spelar sjelf.

Arachne släpp din väf, och lått din ränning stanna
 Kan du ditt ömma bröst mot lustans wäld bemanna?
 Din spole återtag
 Vulcan lågg släggan ner, håll handen för din panna
 — Men nu — Nu somnar jag.

China *)

Dynastierna hafwa brjät efter önskan men haft olika slut. Det war naturligt at Kejsare upammade uti Krigsbeswärligheter och som hunno til at affätta en slägt nedfänkt uti wälluster, bibehålllo den dygden som de pröfwat så gagnande och derjemte hade forhåga för de wälluster hwars påföljder warit så bedröfweliga, men sedan 3 eller 4 Regenter fört efter hwarandra Spiran, så bemåstrade sig förbärfwet, diwersföddet, lättjan och wällustiga nöjen helt och hållit Thronfölgarens sinnen: De innesångde sig innom sit Slott, Deras förstånds styrcka aftynade, Deras lifstid förkortades, Familien astog; De stora blifwa wäldiga, Öndpingar få förtroende; man sätter endast barn uppå Thronen; Slottet bår fiendskap til Riket; et lättjefult Folk som upfyller Häfwet förstör arbetaren; Kejsaren är mördad eller undanrögd genom en wäldswärkare som sjelf skapar sig til Kejsare och grundar sin Famille och dennas 3:dje eller 4:de Uttelägg följer de förras Exempel och inneslutar sig uti sit Palais.

Chineserna hafwa nog förstånd at binda sig wid det wäsenteliga, wid en förnuftig Sedolära och tillika wälgörande, som med få bud men mycken utöfning, förekommer oredor, förenar genom inbördes tjenester alla lemmar i Samhället, och försätter i fridens skidte Statens sällhet, Et Folkslag således styrd genom seder, hwad fel det eljest må hafwa, skal altid wara mera lyckeligt än Folkslag som äro hyffade genom smak och regerade af bruk eller plågseder.

*) Insändt.

Insändt.

En orättwisa som gemensligen är Folkets, i synnerhet et fritt och oroligt folkslags, är, at tilräkna dem som hafwa styrelsen i händer de olyckor för hwilka de minst kunna swara. Cancellaren uti Angeland Grefwe Clarendon hwars rätta namn är Eduard Syde, en uplyst, dygdig, och oombytlig Minister midt uti et mycket förderfwat Håf föll i onåd emedan et Krig företagit emot Des råd ej aflopp efter önskan. Carl den 2:dra seendes uti Honom en Wis Man, et alfvarsamt och okonstlat upförande, och intet en Smickrares höfslig heter, älskade honom ej mera, såg honom ogerna: Han tog Sigillen ifrån Honom. En anklagare syntes emot honom uti Parlamentet. Den förnämsta klagomåls punkten war Dyn Kerckens försälgning: et updigtat brott, så framt man icke gör et brott utaf hwart enda råd som ej afseper efter önskan. Rätom och lägga det til, at omständigheterna rättfärdigade detta rådet. Clarendon förklarad Landsflyktig blef nödgad lämna Angeland och uprättade sit hemwist i Frankrike, hwarest han skref sit öddeliga wärk kallad: Historien om de sista borgeliga Krigen uti Angeland.

Annonce.

Den 29:de i förra Månaden förlorades nya Krigs Reglementet kring Skjepps tracten, den samwets granne Christeliga och rättfärdiga människja som uphittat det ware så god och inlämne det i Boklådan wid Riddarhustorget, så mycket mera ölskadt, som utom at det war fullplåtrat och öfwerstrukt i alla bräddar och interfolierat med hela art afwen tätt fullskrifna, så woro des blå pärmar något nerdammade af kli, i ryggen war en smarats liksom af en sabel, in på främsta pärmen war händelsewis skrifwit femte Monarchien och på den eftersta war med penna tecknat Herculis Stoder, med öfwerstrukt Heic Scamus.

Tils vidare under den varmaste Sommar-tiden kommer Wälsignade Tryck-Friheten ej oftare ut än en gång i weckan, nemligen alla Onsdagar, blott för den ordsaken at då ingen orkar låsa, och än mindre köpa, så äro Tryck och omkostningar ändå lika stora. Så snart det nänsin bär sig, utkommer den efter wanligheten hwarom skal averteras.

N:o 58 utkommer den 10 Julii.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,

N:o 58.

Stockholm den 10 Julii 1782.

Sörsök til en vers at sätta under en rik Zerres Portrait,
som är mycket brillant, men som egendoms Zerre
föga nyttig för sina bönder och torpare. *)

Voici, des beaux arts, le digne Protecteur,
Voici, qui reunit, tous les talents possibles:
Il est adroit et poli, Il est doux et flexible;
Il est bon et genereux; Poete et Orateur.
Mais --- hélas! ces qualités, si brillantes et si belles,
Qui produisent chaque jour, une attention nouvelle
Ne sont pour son domaine qu'une source de malheurs.

Tänkar, öfwer Calmare Slotts Torns förvandling til et wä-
derqwarms ställe, för Regale Bränneriet. **)

Procedes huc, et non ibis amplius.

„Du stolta Torn! som trotsar äldren isfrån Hedenhöds, hwilkens Ru-
„nor ej wägar tefna dina Anor, utan endast med wördnad omtala
„dina Martialiska Bedrifter.

„Du förskräckande Torn! som med dina fyra Massive Ständ-
„Drabanter bewarat Göttha Rikets gränstor, och helt ansvarfamt
„emottagit flere högmödiga Prinsars knäböjningar.

„Du

*) Insändt. **) Dito.

„Du eldsprutande Torn! som bewisar Götternes hjertmod och
„brinnande hjerta för Gädernes Landets Ära.

„Du ojemförliga Torn! som, under förräderiet, likväl utgår
„dar, fördubblar modet, segrar och frögdar Kong Carls Swenska
„hjerta.

„Du höga Torn! som alltid förödmjukat Utlänningar, din blot-
„ta åsyn har muntrat underhafwande och ditt Göchiska utseende har
„jagat welkingar.

„Du urgamla Torn! din förvandling nalkas, din tåcka Borg-
„gård förlorar sig, dina bombfria hwall och dina stadiga murar lik-
„som sjukna af owanliga rökångor.,,

Så torde, kan hända, en gammal Götthe talat, om han nu lef-
wat; til äfventyrs kunde och en Engelbreckt, Sturarne och flere de-
ras Likar brukat samma Tungomål.

Men hwad urmodiga och swaga Reflexioner! än underligare:
man hörer här och där ännu tokar sucka öfwer det hufwudsösa Slotts-
Tornet. Dese hinna icke så långt tillbaka at weta, huru et af wis-
dom prunkande Athen nu är begrawit under en den tjockaste okun-
nighets dy, huru et af Nikedomar lysande Carthago nu är en fattig-
stufwa för allmose-hjon, huru et befallande Rom nu är en de for-
dom lydandes tjänare, huru tåta förändringar, det stora, det hela,
det minsta på jordklotet är underkastadt. Et Folk kryper fram ur
eländet til högsta pragt och wälde, bibehåller sig länge, går omsider
fråstegången och förlorar sig. Et annat Folk har ur minnes håfd
på mandom och ära, stundom stiger, stundom faller dess Barometer,
stundom offras på frihets Altaret, hwarunder de största gerningar
werkställas i likhet med de lyckeligaste folkslag, stundom falier sma-
ken på Climatets förändring, om den wore möjelig, stundom blie
hogen utståld för äfventyrliga försök, at återställa Götternes för-
lorade mannamod, under det sådane förbättrings-medel upptänkas,
som wäl gifwa hastigt courage, men sluteligen förderfwa både kropp
och seder.

Et annat Folk, som gifwit de största Föreläsningar och exem-
pel uti Wapnebrak, får åtnögas at dansa efter andras musique.

Et

Et annat Folk wanhäfdar Friheten och försmäktar under träl-
doms ofet. Et annat folk wägar alt för at jemt bibehålla det äd-
laste af mänskligheten. Alt är ombytligt.

Et fordom eldsprutande och dundrande Slott tystnar, och giuter
ifrån sig en het olja och stinkande drägg, icke olika Kong Thorbergs
Gästnings förswar på Ulleråcker, emot den store, den wise, den tap-
pre Kong Rolf i Götha Rike.

Strödda Tanckar *)

Leifwernes beskrifningar öfwer förnämt Folk är ofta det samma som
et microscope, satt öfwer en mass, ingendera præsenterar sina ob-
jecter som de äro.

* * *

Om förfarenheten ofta är större läromästare än alla Doctors
och Academiens, så skulle ungdomen lika ofta wara offickelig wid syss-
lor af betydhet och wärde.

* * *

Det är ofta med menniskjor som med hård och omogen frukt,
ju längre den får sitta på trädet des nyttigare och smalligare blir den.

* * *

Görtjänst och Lycka för öfrigit så tvärt emot hwarandra i alla
ting, äro dock deri lika at afwund och ondska följa dem.

* * *

Intet är mera upricktigt än samwetet, och at följa des råd är
det klokaste.

* * *

Ingen wackert är så handfast och ingen mur så hög som icke du-
kar för guldets wackert.

* * *

Et löfte utan ordhållighet är et wackert tråd utan frukt.

* * *

En wettig och dygdig Medborgare är det samma i anseende til
sitt

*) Insändt.

sitt Fädernesland som månan är til natten, han drar det fram i ljuset.

* * *
 Hvar enda Furste som lärt regera, skyddar också Wetenskapen
 och Konstern i sitt Land.

* * *
 Undersåtranas wälmåga är en god Monarchs säkraste skattkam-
 mare.

* * *
 Hela världen kommer öfwerens deri at ungdom och wisdom ej
 åtföljas — hwad bör man då tänka om de där gamla . . . som
 just affectera at vara unga eller som förja deröfwer at intet vara det?

En gammal slagdänga som på en ny ton kan sjungas
 när man behagar *)

Jag gick mig ut en morgonstund til at wandra,
 Och si! jag såg hwad lustigt war och hwad som fågnade andra.

Jag gick mig ut en morgonstund til at ståda,
 Och si! jag såg en wacker ros som tycktes frugter båda.

Jag gick mig ut en middagsstund; men jag skrämdes,
 At se en Kart som bådats frugt, hur den af maskar skjämdes.

Jag gick mig ut en aftonstund med min trogna,
 Hon wiste mig min fallna Kart, som aldrig kunde mogna.

Så går det til: hon ångsligt söng och flaga,
 Af frugten dömd, ej af des ros, ty hoppet kan bedraga.

*) Insändt.

N:o 59 och 60 utkomma den 17 Julii.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:
Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,

N:o 59 och 60.

Stockholm den 17 Julii 1782.

Min Herre.

Då jag för några dagar sedan sökte i et gammalt Bibliothecque at få rätt på en gammal Postilla, som man sagt mig der skulle finnas, råfde jag par hazard at öfna et gammalt a) Manuscript, wäl förwarat uti gul-bruna Pergaments pärmar, med denna besynnerliga Titul, som jag ord ifrån ord skal affskrifwa:

Sveriges

Så allgemena, som synnerliga tilstånd, Beskrifwit i ett
Lähre-och Warnerijkt Samtal
Emellan Fem Personer.

Staat Man, och Secreteraren Estertancka.

Öfwersten Lij Skufwar för man.

Probsten, Magister Talar uhr Skjäg.

Rådman, och Rådman af Handel snare arm, I Skam-
och Rättdlös Stad.

Domaren i Dreda Sochn och härad, och Ulla by Sijl.

Med underwisning

af Sakernes bättre inrättande, först skrifwit uti

Trenne Delar

af en

Drädd Afkare

af

a) Bli icke förundrad, Min Herre, at jag nyttjar så många gånger ordet: Som mält. Jag wet at det ej är i Eidehwarfswets smal; men jag talar om Bibliothecquer, icke om Officerare.

af sitt
Fädernesland:
Sedan

3 Dagsljuset befordrad genom
Altgram Sanningstjär.

Åhr 1709.

Titeln föreföll mig älsför besynnerlig. Jag tog boken och gick hem på min kammare, i tancka at få skratta åt Fortidens beriser, hwilket jag och ganska wäl behöfde, ty jag war satt i elast humeur den dagen igenom läsningen af en moderne Auctor, Le Philosophe de Sans soucis, som uti flere af sina så mycket agtade Epistlar säger at jag icke blott bör roa mig, och bewiser, at Thea ren icke är le siege de la Morale, samt avancerar, at den höga och förträffliga Operan mera skadar än gagnar Sederne — Denna tirade förargade mig i synnerhet:

Swërts! de vos vains plaisirs on ne doit s'occuper,
Que lorsque du travail il faut se dissiper —

Med et ord, jag behöfde at skratta och slå ifrån mig sådana Philosophiska griller. Jag gick derföre i det omtalte Bibliothequet för at leta upp en wiß åldrig Tryck Postilla, som skal wara full med Latinska Citationer och löjeliga liknelser; men som jag i stället för den kom i sål med Altgram Sannings stjär, så nöjde jag mig med mit synd, bad några goda wänner som jag träffade på Gatan göra mig sällskap hem, och wid war hemkomst satte wi oss i full positur til skratt. Wi blefwo ock icke heller bedragna uti wårt hopp: Derom skal Min Herre blifwa öfwertrygad igenom de korta utdrag som jag öfwersänder til införande i Wälsignade Tryck-Friheten, hwilcken alltid haft för regel at blanda det lötta och det lekande, med det allwarsamma och stadgade, det Comique med det Tragique, det granna och rafinerade med det plumpa och burlesque, på det at den måtte smaka alla åldrar och stånd i Publiquen, och at hwar och en läsare måtte der finna något de son gont.

Manuscriptet, (är det Tryckt, så är jag ganska mycket bedragna) är dediceradt til Den Stormäktigste Konung, och Swega Landsens Dyra Fader Carl den XIII:te Sweriges, Göthes och Wändes Konung

nung &c. och börjas sålunda: „Store Sweas Konung och Landsens
„enda hugnad — Ruben gick ut om Wete-andena, och fant liljor
„på markena, han behölt dem icke för sig utan hade dem hem til sin
„Moder Lea; Ty såsom en wiss man,“ &c &c.

Hela första delen är et samtal emellan de på titel bladet utsat-
te personer, men Andra Delen är mera instructiv. Titula til den
är denna:

Den Andra Dehlen,
om några allmänna och förnämsta orsaker
til

Svenska Sakernes slätta bestaffenhet,
med

Nyttig undervisning,
af deras bättre inrättande.

Samma år.

Sedan Sällskapet här i Andra Delen hunnit släppa sina pipor
och dricka hwar sitt glas af et godt Ungeriskt Win, utaf hwilket brot
Secräteraren säger sig icke hafwa mera än åtta bouteiller qwar, så
sätter han sig ner at för Öfwersten och Herr Probsten i förtroende
läsa en skrift, af hwilken han förut lofwat dem mycket nöje.

Jag skal ur denna skriften som här är hel och hällen införd af-
skrifwa några articlar. Om min Herre deraf befäller några flere,
så war god och gif sin wilja tillkänna, i samma blad der detta blif
tryckt.* I denna wår rolige och glättiga tid, böra wi ständigt för-
skaffa oss nya anledningar at skratta. We den, som kommer med et
mulet och trumpets ansigte och störrer wår ro!

§. I.

Wil man se sig något i fring, skal man straxt finna oråd, som
antingen bestå uti en omogenhet, eller försummelse at följa de råd
mogna warit, men åter största iswer at lyda sin egen sinnighet. En-
wighet är den som wanhedrar en sinnes anständighet; Ty när det
indre liksom Regemente är wäl inrättat, rådgörer wiljan med förnuft,
ter, deremot enwighet tager råd af wiljan, på det hennes upsat må
framgå, wiljandes det eller det, icke derföre at det med förnuftet be-
wer

*) Jag är på det högsta förbunden Ut gif.

werensstämmer, utan blott i följe af sin wilja: Swettandes begynner deruppå med sitt willfarelles klåde tilbinda förståndets ögon, hwar på högfärd och högmöd det fastare tilknyter, ingifwandes wiljan wara en neesa at ändra sin en gång fattade mening. Huru skrifwer utläggaren af Rejnicks Fuchs saga? Den alla saker wil utföra efter egensinnighet. Löpandes med hufwudet i wäggen, honom är hwar man fiende. En Regerande Herre hafwer under sig folk af mångahanda hanteringar, understår han sig dem a) med et stortigt sinne at regera, fastar han sig i undersåtarenas hat, och mera dermed oroder än uplöser. En Konung eller Förste, som sinnandes hwad han förordnat wara skadeligt, likwål icke ändrar, han älskar mera sin mening, än det Allmänna bästa, skattar högre en ringaste skugga af en liten ära, än sansfärdighet. Han wil synas mera ståndagtig, och blifwer i sitt Dråd enwis och hårdnackad.

§. II.

Wål är den Konung derföre, som hafwandes ikring sig wisa Råd-gifware, följjer dem, icke byggandes alt på sig sjelfwan, som är så stor, så mächtig, så wis, likwål rätt som en annor menniska men nistliga swagheter är underkastad, ja felar, och wäger ofta mindre än intet. Konungar skrifwer en Staats man äro som en spegel, den lätt antager den ringaste fläck, en himmel, som af et ringa jordens upstigande dunster molnar.

"En Konungs purpur är med swarta fläckar fylt,

"Fast Cronans röda Guld, som sjelfwa Solen lyser,

"Hon mer beswårighet, än Solens strålar hyser.

En wis Konung är i et land en stor skatt, et wittert Råd är icke mindre, men då bägge stå tillsammans förente, är den owärderlig, efter derpå hänger hela landets lycksalighet.

§. III.

Guds allmækt, Des oändeliga wishet och försyn hindra intet Gud at han icke der han wille, wål kunde blott göra alt efter sin wilja, likwål betjenar han sig af medel, dermed at wisa, det Konungar, hwilkas fullkommenhet fast wida inskränkt är, begå et stort fel, om de intet taga maner sig til efterdöme. De Machiavelliska Staats

a) Huru mycken barbarie häftade icke ännu 1709.

Staats mån wilja, at en Konung i hwilkens magt står at göra och låta, skal och allena följa sitt eget sinne: Men det är en bedrägelig mening, hwilckens fördommeliga lärdomar störta et rike uti fördärf, bestäcka Konungens egen ära, och förskaffa honom et hårt ansvar, aldenstund et Rikes wälstånd är alt för angelägit til at försumma utan at swara derföre inför Gud. En Konung är för Rikets skuld, men icke Riket för Konungens skuld, såsom icke är det hela för delarne, utan hwar och en del, ja sjelfwa Hufwudet för det helas goda skull skapat; til den ändan måste Regenter så leswa som wiste de hela werlden sågo deras gärningar. Ansådra de sin styrsel försigtigt, rätta och Undersåtare sig derefter, och efter anlagde råd går et hufwudwärd wäl eller illa för sig.

§ IV.

Men at detta skal lyckeligen afböpa, sker det ej med egna krafter, näst Guds wälsignelse fordras trogna och wicktiga råd, då efter det allmänna ordasätt at tala, mera se flere än et öga. Utom alla andra ting, blifwa i synnerhet i Rikens ährender för en Konung en ofelbar wisshet, hwad Skriften säger, förv än du något begynner, så tag der råd til. Det är et stort fel mera älska sin än andras meningar, aldenstund ens egen förblindat tancka förordsakar oftast stora förtretelser och förluster, som efteråt ej stå til ändra. Då står wäl til i et Rike och Regimente, när den regerande ej håller sig allena för klof, eller will derföre anses. Hwar finnes ibland de dödeliga wäl en Atlas, som utan Hercules på sina arlar kan bära Riksbördan? Ehuru förständig en människja är, finnes likwäl förståndet icke til sin fullkommenhet uti en hjärna: utan at icke wilja begå felagtigheter nästan hwart ögnablick, måste man taga hwad råd af dem man dertil finner beqwäma. Konung Alphonsus den Tofste, när han en gång om ett högwigtigt ärende skulle handla, hållandes med den högra handen et dragit swärd, med den wänstra Riks Spiran, hafwer han sagt til sina närwarande Råd; "wålan, säger fritt ut edra tanckar och meningar, som kunde lända til Swärdets större ära, men och til Spirans förkofrande beskydd. Deribre skrifwes til Alexandri Farnesi beröm, at han tog sig intet wärd före innan han det noga öfwerlagt, hwad i framtiden hända kunde, och ehuruwäl han

han war sjelf af stort förstånd, afhöorde han icke desto mindre andras meningar. En Konungs lycka och dess Rites förmerande, skrifwa de gamla, stå på dess trogna och wisa råd; ty wissheten dåger intet utan trohet, och trohet och kärlek intet utan wisdom: Konungens wärf äro stora och många, men troget Råd litet. Moses derföre en så uplyst man af Gud, och den med Gud talande ansickte mot ansickte, säger likwäl om sig: = Jag förnär icke allena bestå Eder, och huru kan jag allena sådana mödo och tungo draga af Eder? Består alltså en Regents plickt allena deruti, at han will göra all wäl och rätt, genom det han tillåter underrättelse och råd, utan sin egen all för stora förmåtenhet och förtröstan, som är en okunnoghets och willfärlighets Moder. Magten den födes tillika med Konungar, men icke wissheten; willia de wäl höra, så regera de och wäl. Den Regent, som tror sig wara af den skarpsinnighet, at utan andras hjelp wilja all ting se och skjärskåda, han blifwer i framtiden mera högmodig än försigtig, och skall wid hwart steg i sitt regerande sig stöta. Snarare går en okunnog Konung wäl ut med sina saker, som brukar råd, än en förständig, uti sin mening enwis och förhårdad. At wilja all ting utan andras råd besluta är en intagen förmåtenhet, men åter ingen ting fullgöra än efter andras mening är en okunnog trålagthet. Det afgår intet af en Konungs ära, som wet i tid at rådgöra och derefter sedan utklara. Derföre hastwer Kåiser Theodosius sagt, det är wäl hwad genom edert råd stadgat warder, hållandes jag det samma före lända til wårt Regementes sällhet och wår ära.

S. V.

Äfwen förordsakas Oråd, då man den kostbara tiden för Konungar förnöter med en hop onddigheter. Tiden är för Konungar kostbar, förseendes sig der icke ringa emot det allmänna wälståndet, som med fåfångt och oanständigt tal dem förhindrar ifrån angelägnare omsorger, den bästa kallas af Politicis olyckelig, som gärna lånar sina öron af bladrare, hwilka mestedels ofanning för sanning framsädra. För deras Herre kunna de mästertigen hyckla, och wisa sig i ens ögon trogna tjenare, men äro i wärcket, som de af Riddaren Johan Morsheim afmålas.

För ögon tjenare är min konst. — Dermed söker jag mig stor gunst.
Til

Til hofwa inför herran min, — Tjenar jag falskt med godt skijn.
 Hwad min Herre gjerna hörer, — Fast det än land och solck förstörer,
 Zakar jag, ja Herre det är godt, — Fast annars jag det har förstätt:
 Pa ti at gjöra jag tilhjelp, — Ehuru det allmänt bästa stjelper;
 Får jag en fet Sappa deraf, — Sänge man andra med en staf.

Sedan jag nu copierat hela fem artiklar de suite, wil jag gå öfwer til den XIX i ordningen, som ehuru skrifwen på lika gammal Swenska, lika ohyssad och lika litet prydelig, kan icke destomindre, appliceras uppå den Konung hwars outtrötteliga försorg om det allmänna bästa bör någon gång fordra den ro och hwila, som är så oumgängelig för hälsan och et muntert sinne.

§. XIX.

Eder ähoga Nädigste Konung, är fuller stor och högst berömmelig, och I wiljen wisserligen allas wår wälstånd; Ho kan om Eder annat säja? än I icke må

För andras rolighet, Er egen ro försaka,
 När andra sofwa sött, då sorgesfuller waka,
 För andras wälgång städs allena ha beswär,
 De andras bördor sjelf, på egna oxlar lasta,
 Er i beswärlighet, för andras wälfärd kasta;
 För andras frihet Er städs gjöra til en träl,
 Allena swara på det många tusend fråga,
 Er sjelf i farlighet för andras trygghet wäga,
 Och fara illa på det andre ske må wäl.

Men I behöfwen icke sjelf så mycket Eder bemöda: Låter andra hastwa del uti Edert beswär och arbete, och förbehållen Eder allena hwad en Konungslighet tillkommer. Låten Edra ögon med andras skärskådan tillika, Edert skarpsinniga tycke med andras mogna råd och arbete utförja det bästa omdöme &c. &c.

I §. XXXIII. tittalar Autorn Konungens

Wifsfader eller Hofpredikanter sålunda:

§. XXXIII.

I! som i synnerhet för Konungens själ skall råda, Eder åligger med särdeles nit ihogkomma Edert ämbete. Låter icke andra rätt-

sin-

finnige få tillfälle at dömma om Eder. I hvarcken wiljen eller dristen såga sanningen, hvarigenom om Eder den mistäncka lämnas, at I antingen med helt stillatigande, eller mycket laam påminnelse anse för godt en och annan oordning, och undersåtarnes förtryck. Til at winna et behag, ära eller stor fördel, förledens icke af en skrymtans och hycklare-anda at ej säga sinom Herra, än det han gjerna må hdra. Fullgjören de tancar man om Eder hafwer, at efter I skall heta Konungens Sjåla Råd, en Domare och andelig Vådjare, så måsten I wara utrustad med wettenskap at rätteligen kunna dömma om saker, med försigtighet til at påminna, med frihet til at straffa och rdra Samwetet, med frimodighet til at föreställa Konungen, undersåtarenas oförrätt, Rikets fara, men ingalunda bestryka wåggarne med lös talck. Thogkommen noga, jag beder Eder för eder egen Sjåla-wålfärd, at en David hade aldrig kommit til sina synders kånsla, dermed honom en Nathan hade hycklat, ej heller Zifkia sin dårskap wetat, der Esaijas icke honom straffat. &c. &c. &c.

Insändt.

Besynnerliga fråk från hjåsan til din hå!
 Har man wål nonsin sedt med mera Romersk nåsa
 En mindre Romersk kropp och sjål? —
 Besynnerliga fråk från hjåsan til din hå!
 Når du har tröttnat wid at trippa och at fåsa
 Skal man uppå din grift wid nipperboden låsa
 „Hår hwilar sig en sprått i boucles d'arfois
 „Som dödt af trånga skor och lefwat chapeau bas.

N:o 61 utkommer den 19 Julii.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:

Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Stäcken,

N:o 61.

Stockholm den 19 Julii 1782.

Ånseende til alla deductioner, bref-lappar och påståenden jag sätt hela tiden om fortsättandet af Wälsignade Tryck = Friheten efter wanligheten, eller 3 gånger i weckan, wägar jag ej längre illudera mina Prænumeranter — af 2 onda måste man wälja det minsta — jag afbryter håldre min bruns = cur, jag arbetar med förkylt — ja, jag döer håldre än går upp för Policen, eller flyttar på Gillstugan — til bewis insföer jag ej mera än et enda litet bref här om och det är så mustigt som alla de andra tillsammanstagna — ack! jag ryser wid blicken af Correspondentens namn. Utgif.

Herre Correcteur, Factor och det Insändas Infättare.

Mera förargad än håpen låste jag i N:o 57 en Annonce om två och en dagars uteblifwande af Er Dagskrift i weckan, — hela Er skjal dagar intet, Herre! Ni har gjort et Contract, Ni har i N:o 78. Gamla Stäcken declarerat at oafbrutit skulle utgå 3 N:r i weckan, på denna och ingen annan grund har jag Prænumererat, och så ädelmodigt förskjutit min blanka R:dr, — will Ni nu upbryta hela Samsunds = bandet som knytes af tro och ordhållighet? will Ni wända upp och ner på hela naturen, eller will Ni på nytt banquerouterera? Vått Er första Cessions fråga bli afgjord innan Ni åter galopperar in på Creditens fält — Kära Herre! tro intet det, at jag eller någon annan kan wara angelägen om Er Skrift. Ni skulle be-
draga

draga Er — nej, det är blott om våra pengar — prästera dem och jag slutar mitt bref med ödmjuka tjenare, men då Ni äfwen så litet lär åga dem, som en Petit maître bon sens, och en Creditor så lamod, så betala i papper och Tryck, lika mycket hwad Ni insätter af alt det insända, derom är ej heller frågan — ännu en gång betala Herre! eller Tryck — Kjänner Ni Policen i Stockholms Stad och framför alt kjänner Ni nya Gillsugan på Söder?

Salig Delens Samn här på jorden.

Reflexioner. *)

S Stockholms Posten N:o 214 berömmet en Anonyme följande Stropher, skrefna af Herr P. - - öfwer Cardinalen Richelieu.

"Doch måtte himlen mig bewara,

"Att söka fel hos stora Män!

"Du warit Wetenskapers Wån;

"Jag will din andra målning spara"

Det nekas icke at verkerne äro artige. Men de förtjena ej recension; ty tankan de utföra är falsk. Skal wänskap för Wetenskaperna vara en giltig förlåt öfwer Statsmäns och Regenters fel; så behöfwa desse hådanefter icke winläggga sig om dygd. Hwarje Regent må då endast wata Apollos hungrika Präster; så sammansätta de sig med lika samdrägt som medelåldrens Catholske Munkar, at förguda dem som woro frifostiga mot deras Kyrkor och Kloster.

Det är intet oftare läswärdt at vara wån af Wetenskaperna, än antingen då de hålla på at flytta in uti et land, eller och då de hålla på at gå inunder. I Richelieus redan uplystare tidehwarf, war det äfwen så litet underligt at han hade något tycke för wetenskaperna, som at fordom Antonius tyckte at Cleopatra war wacker. Men det är wist underligt, at Richelieu, som förföljde den förträffeliga Cornelle, kan kallas Wetenskapernes wån. Så förhöll sig icke Moezenas mot Virgilius.

Det blir en stor fråga om icke den art af freyntlighet, som Richelieu

*) Insända.

huru visade åt Wettenstaperna, war et fel hos honom? Man wet ju at han trodde sig wara en af Frankerikes lärda ästa männ och största skald. Han älskade alltså Wettenstaperna för sin persons skuld; ungefär af samma anledning som en Mästerhandtverkare hedrar sin profession då han sitter i främsta rummet på sin werkstad.

Wore det wäl et lagligt skjäl til en Tyrans fridlyfande, från rättigheten til granskning af hans lefnad, at han i sin lifstid satt wäl til häst? Ungefär af samma wigt blir skjålet som Herr P. nyttjar til hbljande af Richelieus fel.

Wettenstaperna hafwa såsom allt annat, deras goda och deras skadeliga sida. Då de bidraga til Seders förädlande, frihetens älskande, Lagarnes helgd, handelens lif, sögdernes upmuntran, Åkerbrukets högaktning, Drätselens ordentelighet &c. då äro de gode och nyttige. Men då de endast åstadkomma personlig högaktning för et under alonge-peruque wandrande Bibliothecus; då äro de skadelige, efter som deras werkningar hafwa redan begifwit sig på affstigar och delat folket, hos hwilket de wistas uti twänne flockar, den ena bestående af lärda Narrar och den andra af narragtiga beundrare. Deras öde blir då at snart komma i fördragt, en ytterlighet som ofelbart är lika skadelig. Wäl-taligheten til exempel, war en wördnadswård driffjäder i Rom, när hon ledde des äldre borgare til dygd och hjeltmod. Men hon war en Riksfördärswelig konst, när hon grundlade Trumviraternes. Skaldkonsten war hos Grekerne en Gudaskänk, å de tider hon endast användes til stora Männers hogkomst, til Gudarnes läf och til ärans opeldande i de ungas bröst jämte beslut at wandra på hjeltars bana. Men när hon användes i Athen til Comediens författande emot en dygdig Socrates; när hon gjorde Athenienserne så girige efter en klingande Grefiska, efter Comedianter och dantsare, at Skattkam-maren tilgreps för Theatrala utgifter, Då hade hon bordt sättas i Litanjen. Ty i den mån de fingo sänka Comedianter, fingo de dålige Fält-herrar, Statsmän och Domare.

I betraktande af detta allt torde mig medgifwas at Richelieu då kunnat med skjäl kallas Stor Man, om han til Lagarnes förbättring, til Sedernes hjelp, m. m. hade användt de 900,000:de Francs som tragedien Mirames kostade honom. Men just för det han ned-sänckte sig så lågt at wilja gifwa grundritning til en tragedie, just

där

därföre blir han Eiten. En Regent, (Denna titel förtjenar Richelieu) som med isfver lägger sig på någon Wetenskapsgren försummar en lika stor gren i styrelsekonsten, ty omkretsen af hans verkningsspligt är så rymelig, at han knappast mågtar fylla honom. Theatern utgör en mindre synrikt för den, hwars yrke är at gifwa planer til sällhet. Den som wil göra dygderne lifliga hos sitt folk, kastar ögonen förbi Theatern; ty där lærer man sig endast at föreställa dem. Pericles med hela sit snille, med sin beklaganswärda wältalighet har ådragit sit minne swarta strek af sin efterwerld. Acteuren Garrich hade icke blifwit til grafwen buret af Ducs och Lords, om han lefwat i den Stora Drottningen ELISABETHS tid.

Man kan här af se huru mycket Richelieu försummat. Ligger man härtil det onda han gjort: Huru Frankrikes sanna wälstånd af nu warande Konungahus byggas på sådana grunder, som hedra menskligheten men äro tillika fullkomliga motsatser af Richelieus politique, så blir hans belågenhet, såsom Statsman, lika så wägta, som hans Titel af Wetenskapernes wän. Hwad werkan gör det icke i ögat at å ena sidan se en Prælat, som från en usel diekne, swingat sig up til wärdighet, såsa med Statens pengar, samlade med tårar, och med Statens folk, wäldsam wärfdt, ester sina nycker och ester en emwäldig politique; samt å andra sidan en Kung, Ludvig XVI, född til Europas rikaste Tron, spara för sig, minska sina behof och sin betjening, för at hushålla med sit folks utlagor. At se denna Kungen, i Krig, wara mera betänckt på floka diversioners göranden, än fältslags lefwererande, än Väanders härjande, och, i fred se, i sjelfwa Versailles, et mågtigt Konungahus wid des dageliga måltider samlas kring et bord, som en annan wänfull slägt. At se denna Kung lefwa med sin Drottning, icke à la Françoise, utan list Roms sanna Hjeltar, under des dygdiga tidehwarf. Hwilka wackra modes från Frankrike!

Ergo behöfwer intet Himlen bewara Herr P. at söla fel hos Richelieu; Ty han war ingen Stor man, han war endast en stor Machiavellist. Utskare af Sanning i Poësie.

N:o 62 utkommer den 22 Julii.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.

Dag = Bladet:

Wälsignade Tryck = Friheten.

Andra Skäcken,

N:o 62.

Stockholm den 22 Julii 1782.

Strödda Tanckar angående Nöje och Lycka *)

Duphörliga nöjen är ingen lycka. Den som sparsamt njuter nöjet, smakar endast dess sötna.

Huru få äro icke de lycklige? en oändelig hop menniskjor hafwa ingen ordsak at vara belätne med sitt tillstånd. En lika stor mängd förstår icke at vara nöjd med drägeliga wilkor.

At täncka sig til lycka, eller vara lyckelig för det man tror sig vara så, blifwer altid swårt om icke omdjligt. Man har intet styre hwarmed man kan twinga tanckarnas lopp. Det är en Philosphisk Chimere. Med så mycket bråk är nöjet förlorat.

Det ankommer på et fogeligt glad och bestedligt sinnelag at vara lyckelig. Om nöjet skal bo innom oss, måste man upsäga ur hafet alt inbillat ondt. At kånna rätt sitt inbillade onda, är til hälften at öfwerwinna det samma.

At tro sig vara tröstlös wid en Wäns förlust, det är at sjelf berömma sitt ömma hjärta, sin trohet, sin ståndactighet. Men då sáfången icke underhåller wår sorg, och då en omättilig sorg icke är at berömma, bör den uphöra.

Man skall aldrig skynda sig at oroa sig sjelf, man bör draga bästa partiet af alla händelser til sitt nöje. Aldrig sägna sig hastigt öfwer lyckan; man kånner kanske icke följderne.

Det onda som icke drabbar en, är en undwiken fara. Swad äga icke wi som en annan skulle anse för största lycka: hälsa frihet och tusen andra saker.

*) Insändt.

Anse icke lyckan som din rättighet, och icke alltid motgången som en orättwisa. Stanna och njut din lycka! Löp icke efter den du icke har. Den torde wara bedrägelig. Förlorar wäl lyckan sitt wärde för det du äger den?

Man agtar icke en liten medgång i samma måhn som man oroar sig öfwer en liten motgång.

Består all lycka i wärde, wälde och anseende? Man respecterar ofta Ambetet, titeln, magten; men icke personen.

Den som är wan wid håstiga sinnes rörelser kallar de enfaldiga nöjen för osmakeliga. Rätta stämpeln på et sanskyldigt nöje är den: at det icke lämnar någon ånger efter sig.

Når lyckan är någorlunda, så tro at hon är fullkomlig. Ingen ting är så skröpligt som lyckan. Man bör fruckta at röra wid henne öfwen under namn at förbättra henne.

En Soldat som går i Löpgrafwen wille han wäl wara en Jätte för at räkas af flera kalor?

Största lyckan är: at wara wäl med sig sjelf, och då Stormen kommer hafwa hamnen innom sig. Den tilreder dygden men icke egenkärleken.

Det är en stor tröst at weta sig icke hafwa förtjent sin olycka. Det är blott uti et dygdigt tidehwarf som blygseln följer en oförtjent åra.

Et medelmåttigt stånd är det lyckligaste. Där är dygden minst i fara. Det är sant at man då är utan afwund; men kan man icke wara lycklig utan at andra weta det. Det är icke på torget, det är i den tysta dalen som twänne älskare smaka nöjet.

Den som drar en tung kjedja, bör räkna efter huru många låncor han deraf sjelf smidt.

War nöjd! Läsare! och gjör din Lycka.

At slå spiken på huswudet *)

Med så stor fågnad man förmärkt, at den så kallade Nya Seccken blif-

*) Insändt.

blifwit igenom utkomne tryckte Skrifter aldeles förqwasd, om icke utrotad; med lika stor upbyggelse finner man ännu dageligen, at den äfwen i enskilde Sällskaper blifwer af rättfärdige Christne med styrka wederslagd, och munnen på de Sadducéer tillstoppad. Et märkligt prof häraf tildrog sig här om dagen i et Sällskap, där detta ämnet ventilerades. En af Sällskapet, utan twifwel en hemlig Socinian, påstod ganska ifrigt, at Secten existerar med samma progrès nu som förr, men mera i mjugg, och at de bäst utarbetade Skrifter däre mot föga uträtta, så länge förnämsta anledningen til slika Separatiska Wilsfarelser icke häfwes — Men hwilken anledning? — Den nämligen: Så länge Sal. Prosten Eurenii Tractat, En Präst i sin Prydning, saknas i de fläste Präst-Bibliothequer. — En närwarande Ritist Ortodox, som begrep Satiren, tog dristeliga bladet ifrån munnen, Ni bör weta, min Wån, swarade han, at då i vårt Religiösa Tidewarf Kyrkans Upsyningssmän, Lärare och Herdar ifrån den högste til den ringaste, ingen mig wetherlig undantagen, hwar och en för sig, i sit mått och på sit ställe utgör just en sådan Präst i sin pryding, som Prosten Eurenus i sin Bok beskriwit, så behöfwer man icke längre söka honom på Bok-hyllan, ty Ni finner honom öfwer alt, i alla Consistorier, wid alla Läro-Säten, wid alla Präste-Widten, i alla Församlingar, i alla Samqwäm, på alla Predikstolar, wid alla Sjuk-sångar. — Den Rättersta Församlingen flatnade och teg — Sådan kraft har Sanningen.

Swär til den som skrifwit mig 2 billetter om et och samma under namn af Gammal Wån i Sörmeland.

Jag har i början trodt at Ni roade Er, eller railerade, men änteligen ljuder rycket ifrån en annan kant nästan deråt.

Är Ni som Ni skrifwer en Gammal Wån, eller swarare om Ni är Wån af Åra och Sanning, så förehåll dessa barbarer och barbarer deras tränga begrep, den som bor i en Wind, huru kan eller får han Communicera sig med den världen som kjenner Anecdotes och La nouvelle de jour? (det är folk som wil göra lyckta) men om

om han på et öfvernaturligt sätt skulle känna dem, huru wore det icke emot dens intresse hwars walspråk det blifwit at lefwa i frihet och frid at göra usage af alla. Huru litet Politiskt, huru otacksamt och huru swart wore det icke? om

Det är intet nog at Ni sjelf ärkänner min oskuld, en Sammal Wån bde ej mistaga sig om mit snille eller mit hjärta, utan trätfa hwem som håldst som af arghet ej kan finna at detta tycks ha air af någon jalousie de metié (ofta små själars lott emot den sanna förtjänsten) at han letar sanningen, at han åtminstone förs som en Machine til des Altare — hwad hindrar, at på Tryckeriet se Manuscripterna, jämsföra, ransaka om Stilen, efterfråga den som tager emot dem, med et ord: göra den skarpaste inquisition? — Men! deras ändamål skulle då intet winnas.

Gluteligen Gamla Wån! underrätta dem at ehuru Socrates speltes på Theatren i sjelfwa Wettenskapernas Gåte Achén och förblef ändå den stora den dygdiga Socrates, så will aldrig Utgifwaren håri likna Aristophanes.

Utgifw.

N:o 63 utkommet den 24 Julii.

Stockholm, Tryckt hos Carl Stolpe.